

[p1]

Mijn weerde Heer en Vriend,¹

Ik hadde u al lang behooren te schrijven, ware 't maar om u te bedanken van uw welwillend bezoek, van de schoone doodsantjes die gij mij beliefdet te zenden, van uwe goede brieven, en meest van al nog van uw vriendelijk en vereerend aanbod om bij uw volk te komen spreken.

Ik hebbe dezer dagen veel belet gehad, eerst door het afsterven van onzen goeden Vriend Deken De Bo, mitsgaders de gevolgen daarvan, tweedst door het bezoek dat ik ontvangen² hebbe, van den gekenden frieschen volk- en taalkenner Johan Winkler

van Leeuwarden, die rechts gisteravond van hier vertrokken is. Van dezen avond hebbe ik het wat slakker en doe 'k mmij het genoeg u eene reke of twee te antwoorden! 't En spijt mij niet dat de beraamde voordracht in 't water gevallen is, ik hebbe trouwens eene aanspraak te doen³ te Thielt, op 30de dezer, namelijk op de vergaderinge van het Davids-

[p2]

fonds aldaar, na den lijdienst ter indachtigheid van Zaliger Deken De Bo. Geen twijfel of gij zult daar ook ontboden worden, en hope ik, ter jegenwoorde zijn. Onthier en 30 dezer zal ik mij moeten tot die aanspraak bereiden, en gevolgentlijk weinig tijd hebben, om uit te loopen, dat mij spijt, want heel geerne hadde ik eens met u en uwe naaste taalvrienden en kunstgenooten gesproken, eer ik iets verders waagde. Ik ben geheel zeker dat er tusschen de Waasche Vlamingen en ons min afstand, min verschil ligt, als dat men wel denken zou. Ik ben geheel zeker dat de tijd allengskens gekomen is dat wijlieden alte maal Katholijke Neerlanders behooren

.....

- 1 De locatie van de originele brief is onbekend. Van deze brief is enkel een afschrift in onbekende hand beschikbaar.
- 2 In 1885 bracht Johan Winkler voor de tweede keer een bezoek aan zijn vriend Gezelle (de eerste keer was eind juni 1883, de laatste keer eind juni 1891). Op donderdag 10 september 1885 vertrok hij vanuit Gezelles huis in Kortrijk, om een rondreis in Frans-Vlaanderen te maken. Over die reis bracht hij verslag uit in De Tijdspeigel (1886) 5, 6 en 7 en in zijn boek Oud Nederland (1888). Ook Gezelle was tot 1890 intens met Frans-Vlaanderen bezig en schreef erover in zijn enige nummer van Ons Oud Vlaamsch (december 1885). In 1891 maakte Winkler opnieuw zo'n reisje door Artesië en heeft hij Gezelle voor de derde keer bezocht op het einde van de maand juni.
- 3 De 'aansprake' is de redevoering die Gezelle bij de De Bo-hulde brengen zal; met alle deining nadien van de 'Ruitenbrekers'.

op elkaar te steunen, liever als voortdurend, naar het half joodsch, half heidensch Hoogholland te gaan om steun en goedkeuring! Af moeten we daarvan, en verder af na mijnen dunk, als van den franschen vijand. Dat zei mij zelfs on-

..... [p3]

langs nog mijn goede vriend Johan Winkler, die, van geboorten een protestant, zijn protestantendom verzaakt heeft⁴ en niet vindende waar naartoe, bekent dat hij weer opwaards moet, dóór 't verzaakte protestantendom heen, en terug naar den ouden godsdienst van voor 1500, naar ons gevolgentlijk.

Misschien zult gij al het nieuw brusselsch weekblad Flandria gezien hebben, dat voor doel heeft de vlamingen te verlichten, eerbiedigende nochtans, zegt het, den godsdienstwaan en de godvruchtige dwalingen die de priesters en 't volk trachten te onderhouden, eerbiedigende zelfs de dichterlijke pracht van kerkelijke plechtigheden enz. Waar wilt dat naartoe? Naar de verhollandsching van 't volk, voor 't volk, voor wat taal aangaat, en bijgevolg godsdienst en zeden. Wat middel daertegen? Een alleen, dat wij die van 't volk, die met 't volk, die het volk zijn, ons te werke stellen, om die vreemdelingen het volk ondoordringbaar te maken met

..... [p4]

volkstale te plegen, te vereeren, bekend te maken. Door die schutshage en zullen zij niet breken, ze 'n kunnen niet, en 't is 't eenigste dat ze niet en kunnen; 't is ons eenigste redmiddel. "Eenheid van taal" zoo ze het heeten, is taalkundig, volks- en zielkundig gesproken, eene dwaasheid en ware die dwaasheid uitvoerbaar, een groot ongeluk en besmettelijke kanker! Weet gij waarom zij met die taalparticularisten spotten? Omdat zij ervan benauwd zijn. Doodzwijgen en kunnen zij niet meer, doodspotten dat pogen ze te doen. 't Is 't ongeluk van Holland waar de schrijverij, 't boekstafwezen, "la littérature" zegt de fransch, in de handen van een deel samen verbonden joden etc. ligt; welke joden alles wat goed is of zou willen zijn uit de baan schoppen, doodzwijgen of doodschrijven, en dat, na hunnen zin en voor hunnen zak, met het beste gevolg. Daar zijn weinig overtuigde, zelfdenkende,

..... [p5]

.....

4 Caesar Gezelle wees in Biekorf: 35 (1929) p.112-113 op meningsverschillen en het doel van Gezelle om Winkler 'over te halen tot de katholieke geloofsbelijdenis'. Daardoor zou hun briefwisseling op een bepaald ogenblik sterk verminderd zijn. Gezelle zou onder druk gestaan hebben van anderen die wilden dat Winkler zich 'outte' als rooms-katholiek. Maar in deze brief is Gezelle ervan overtuigd dat Winkler 'zijn protestantendom verzaakt' heeft.

zelfwillende schrijvers in Holland, bijkans allen liggen aan den wagen gespannen, met den haverzak en den muilstopper aan den kop, en men is bezig met de schenen te leggen, (eenheid van taal) opdat die hellewagen ons land ook zou kunnen in stukken rijden. Dit zij onder ons gezeid. Ik werke met dit bewust zijn, en dekke, tenzij voor vrienden, mijn schietburg en mijn shanz.

Blijve al zeer toegenegene

G. G.

Briefbeschrijving

Verzender	Gezelle, Guido
Ontvanger	[Janssens, Alfons J. M.]
Verzendingsdatum	[11?]/[09/1885]
Verzendingsplaats	Kortrijk (Kortrijk)
Annotatie	Locatie van de originele brief is onbekend; datum en adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie; dag onzeker ; plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Locatie van de originele brief is onbekend; datum en adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie; dag onzeker ; plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en enkele leden van de Dietsche Biehalle en Biekorf. Deel 2: Brieven / door Ina Galle. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1984-1985), p.134-35

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	papiersoort: inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	afschrift van Gezelles brief in onbekende hand
Toevoegingen	op zijde 1 rechts in de bovenrand: Begin september. (inkt, onbekende hand) ; idem rechts: 1885 (inkt, onbekende hand) ; idem in de linkermarge: AlfJanssens (inkt, verticaal, onbekende hand)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge

Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	8728
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle16979

Inhoud

Incipit	Ik hadde u al lang behooren te schrijven,
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[11?]/[09/1885], [Kortrijk], Guido Gezelle aan [Alfons J. M. Janssens]
Editeur	Karel Platteau
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent

Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
